

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2650/2565

นาย ส.โจทก์ นาย ว. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1055

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์และจำเลยทั้งสามตกลงเข้าหุ้นส่วนกันเพื่อจัดงานแสดงดนตรี เมื่องานแสดงดนตรีดังกล่าวได้จัดขึ้นและเสร็จสิ้นลงแล้ว ห้างหุ้นส่วนสามัญจึงเลิกกันเพราะเสร็จการนั้นแล้วตาม ป.พ.พ. มาตรา 1055 (3) เมื่อยังไม่ได้มีการชำระบัญชีของห้าง และไม่ปรากฏว่าได้มีการตกลงกันให้จัดการทรัพย์สินของห้างโดยวิธีอื่นในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกัน การที่โจทก์ฟ้องเรียกเงินที่ลงทุนไปทั้งหมดคืนรวมถึงส่วนแบ่งกำไร แต่จำเลยทั้งสามโต้แย้งว่าการจัดงานแสดงดนตรีดังกล่าวขาดทุนกรณีจึงมีข้อโต้แย้งเรื่องผลประกอบการของห้างหุ้นส่วนซึ่งต้องจัดให้มีการชำระบัญชีก่อนเพื่อให้ทราบว่าห้างหุ้นส่วนมีผลประกอบการขาดทุนจริงหรือไม่ และมีทรัพย์สินคงเหลือเพียงใด แม้โจทก์จะไม่ได้มีคำขอให้ศาลตั้งผู้ชำระบัญชีมาด้วย แต่การบรรยายฟ้องของโจทก์ย่อมเห็นความประสงค์ของโจทก์ได้ว่าการให้มีการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนด้วยแล้ว ศาลจึงมีอำนาจพิพากษาให้มีการชำระบัญชีและตั้งผู้ชำระบัญชีไปเสียทีเดียวได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้โจทก์กลับไปฟ้องเป็นคดีใหม่อีก การตั้งโจทก์หรือจำเลยทั้งสามเป็นผู้ชำระบัญชีร่วมกันย่อมเห็นได้ว่าจะเกิดปัญหาการไม่ร่วมมือกันในการชำระบัญชี เป็นอุปสรรคแก่การชำระบัญชีและไม่เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจึงชอบด้วยเหตุผลแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงิน 23,235,626 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 16,557,500 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยที่ 1 ให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 2 และที่ 3 ให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้แต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วน กับให้จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยทั้งสามอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนจำเลยทั้งสาม โดยกำหนดค่าทนายความรวม 20,000 บาท โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า ประมาณเดือนกันยายน 2555 โจทก์และจำเลยทั้งสามตกลงเข้าเป็นหุ้นส่วนร่วมลงทุนจัดงานแสดงดนตรี ระหว่างวันที่ 30 และ 31 ธันวาคม 2555 ที่หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต โดยโจทก์ร่วมลงทุนเป็นเงิน 6,900,000 บาท จำเลยที่ 1 ร่วมลงทุนเป็นเงิน 46,000,000 บาท ส่วนจำเลยที่ 2 และที่ 3 ร่วมลงทุนในจำนวนเงินที่เหลือ โจทก์ชำระเงินลงทุนให้จำเลยที่ 1 ครบถ้วนแล้ว หลังจากงานแสดงดนตรีดังกล่าวสิ้นสุดลง จำเลยที่ 1 ส่งบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายให้แก่โจทก์โดยระบุว่ามียาได้เป็นเงิน 14,437,046.78 บาท ขาดทุนเป็นเงิน 67,103,838.79 บาท คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ต่อศาล โจทก์ไม่อาจดำเนินคดีต่อไปได้นั้นชอบหรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติแล้วว่า โจทก์และจำเลยทั้งสามตกลงเข้าหุ้นส่วนกัน

เพื่อจัดงานแสดงดนตรีงานแสดงดนตรีดังกล่าวถูกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 และ 31 ธันวาคม 2555 ที่ หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต และได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ห้างหุ้นส่วนสามัญจึงเลิกกันเพราะเสร็จการนั้น แล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1055 (3) เมื่อห้างหุ้นส่วนสามัญเลิกกันโดย ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติเนื่องจากโจทก์ไม่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่ายังไม่ได้มีการชำระบัญชีของห้าง และไม่ปรากฏว่าได้มีการตกลงกันให้จัดการทรัพย์สินของห้างโดยวิธีอื่นในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วน ด้วยกัน แล้วโจทก์ฟ้องเรียกเงินที่ลงทุนไปทั้งหมดคืน รวมถึงส่วนแบ่งกำไรจากการจัดงานแสดง ดนตรี เมื่อจำเลยทั้งสามโต้แย้งว่า การจัดงานแสดงดนตรีดังกล่าวมีผลประกอบการขาดทุนตาม สำเนาใบกำไรขาดทุนสะสม กรณีจึงยังมีข้อโต้แย้งกันเรื่องผลประกอบการของห้างหุ้นส่วนว่ากำไร หรือขาดทุนและต้องคืนทุนให้แก่โจทก์หรือไม่ เพียงใด จึงต้องจัดให้มีการชำระบัญชีก่อนเพื่อให้ ทราบว่าห้างหุ้นส่วนมีผลประกอบการขาดทุนจริงหรือไม่ และมีทรัพย์สินคงเหลือเพียงใด ซึ่งแม้ โจทก์จะไม่ได้มีคำขอให้ศาลตั้งผู้ชำระบัญชีมาด้วยก็ตาม แต่การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่าห้างหุ้นส่วน เลิกกันแล้วแต่จำเลยทั้งสามไม่คืนเงินลงทุนและแบ่งกำไรส่วนที่เป็นของโจทก์ ซึ่งจะสามารถบังคับ ชำระได้เมื่อมีการชำระบัญชี ย่อมเห็นความประสงค์ของโจทก์ได้ว่าการให้มีการชำระบัญชี ห้างหุ้นส่วนด้วยแล้ว ศาลจึงมีอำนาจพิพากษาให้มีการชำระบัญชีและตั้งผู้ชำระบัญชีไปเสียทีเดียว ได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้โจทก์กลับไปฟ้องเป็นคดีใหม่อีก ดังนั้น ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ต้องฟ้อง เป็นคดีใหม่ต่อศาล โจทก์ไม่อาจดำเนินคดีต่อไปได้นั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของ โจทก์ฟังขึ้น ส่วนการจะตั้งโจทก์หรือจำเลยทั้งสามเป็นผู้ชำระบัญชีหรือผู้ชำระบัญชีร่วมกันนั้น ย่อมเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดปัญหาการไม่ร่วมมือกันในการชำระบัญชี เป็นอุปสรรคแก่การชำระบัญชี และไม่เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ดังนั้น ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจึงชอบด้วยเหตุผลแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย พิพากษากลับ ให้บังคับคดี ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์และฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

เสถียร ศรีทองชัย · ชูชัย วิริยะสุนทรวงศ์ · สุนทร เฟื่องวิวัฒน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2650/2565>